

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА**

**КАРБОВСЬКИЙ ДМИТРО ОЛЕКСІЙОВИЧ**

УДК 342.9: 351.745

**ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ  
ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОРГАНІВ  
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;  
фінансове право; інформаційне право

**Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата  
юридичних наук**

**Київ – 2020**

Дисертацією є рукопис

Робота виконана у Відкритому міжнародному університеті розвитку людини «Україна»

**Науковий керівник**

кандидат юридичних наук, доцент

**Орловська Ірина Григорівна,**

Федерація профспілок України,

завідувач відділу правової експертизи департаменту правового захисту

**Офіційні опоненти:**

доктор юридичних наук, професор

**Правоторова Ольга Михайлівна,**

Херсонський державний університет,

професор кафедри адміністративного і господарського права

кандидат юридичних наук, доцент

**Сорока Лариса Володимирівна,**

Науково-дослідний інститут публічного права,

завідувач відділу аспірантури

Захист відбудеться «\_\_\_\_» \_\_\_\_\_ 2020 р. о \_\_\_\_<sup>00</sup> годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 26.503.01 у Науково-дослідному інституті публічного права за адресою: 03035, м. Київ, вул. Георгія Кірпи, 2 А

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Науково-дослідного інституту публічного права за адресою: 03035, м. Київ, вул. Георгія Кірпи, 2 А

Автореферат розісланий «\_\_\_\_» \_\_\_\_\_ 2020 р.

Вчений секретар  
спеціалізованої вченої ради



К.М. Куркова

## ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

**Обґрунтування вибору теми дослідження.** В демократичних правових країнах громадяни і держава уклали між собою своєрідний суспільний договір, про те, що громадяни делегують представницьким органам владу, а ті призначають виконавчі органи, які служать народу. Зокрема, органи публічної влади зобов'язані вчасно і в розумні терміни надавати приватним особам адміністративні послуги, а саме головне – забезпечувати високий рівень безпеки громадян, правопорядок, а якщо й трапляються випадки порушення прав, свобод та законних інтересів, то ефективно приймати усі передбачені законодавством заходи щодо встановлення осіб, які їх скоїли та відшкодування шкоди потерпілим. Складовою державного апарату, як основні суб'єкти захисту прав, свобод та законних інтересів осіб від незаконних діянь, є органи Національної поліції України, що уповноважені забезпечувати дотримання законів у суспільстві.

Щоденно десятки тисяч правоохоронців – поліцейських заступають на відповідальну публічну службу заради миру і спокою громадян України, попередження і розкриття неправомірних діянь, а найголовніше – захисту прав, свобод та законних інтересів особи як основної цінності суспільства. Однак праця поліцейських не здійснюється в режимі децентралізації, усі вони перебувають на службі в певних структурних одиницях, які пов'язані між собою ієрархією підпорядкування. Особливе місце в загальній системі поліції відводиться територіальним органам Національної поліції України, на які, як на юридичні особи, покладається провідна організаційно-правова роль щодо виконання завдань поліції у встановлених адміністративно-територіальних одиницях.

В умовах сьогодення активно продовжується процес децентралізації територіальних громад, зменшується кількість районів та постійно збільшується кількість об'єднаних територіальних громад. Все це накладає певні відтінки на діяльність територіальних органів поліції. А якщо врахувати, що в Україні Національна поліція виконує як загальнодержавні, так місцеві правоохоронні функції, то актуальність підвищення ефективності публічного адміністрування територіальних органів Національної поліції України є провідною в системі реформування правоохоронних органів.

Як показують результати загальнодержавного соціологічного дослідження, Національній поліції довіряють майже 38 % відсотків громадян, і хоча це значно краще, ніж в цілому до державного апарату, зокрема, чиновників (адже рівень недовіри до яких перевищує 81%<sup>1</sup>), однак, такий рівень довіри не може задовольняти громадян України, адже у більшості європейських країн ступінь довіри суб'єктів громадянського суспільства до органів поліції є значно вищим.

Крім того, на неналежному рівні залишається питання матеріально-технічного забезпечення поліцейських їх територіальними органами усім

---

<sup>1</sup> Рівень довіри до суспільних інститутів та електоральні орієнтації громадян України. Разумков Центр. 2019. URL: <http://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/riven-doviry-do-suspilnykh-instytutiv-ta-elektoralni-orientatsii-gromadian-ukrainy-2>

необхідним для виконання службових обов'язків. Незадовільним також є рівень здійснення аналітичної (розвідувальної), кадрової та психологічної робіт в територіальних органах поліції. Усе це базується на недосконалому адміністративному законодавстві, що не відповідає вимогам сьогодення.

*Зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями.* Ю. Римаренко<sup>2</sup> та О. Бандурка<sup>3</sup> комплексно проаналізували більшість питань поліцейстики, в тому числі, щодо публічного адміністрування (державного управління) органами МВС України. Також до наукової проблеми діяльності органів поліції звертали свою увагу такі вітчизняні вчені-юристи як: В. Авер'янов, О. Батраченко, В. Бевзенко, О. Безпалова, А. Білас, І. Бойко, Н. Бортник, К. Бугайчук, В. Бурденюк, Д. Власенко, В. Галуцько, Ю. Гаруст, С. Гнатюк, І. Голосніченко, В. Грітчина, М. Гурковський, Д. Денисюк, П. Діхтієвський, О. Джафарова, Н. Домброван, О. Дрозд, В. Залужний, А. Іванищук, В. Ільницький, О. Карась, Д. Катрич, О. Кобзар, М. Ковалів, В. Ковальська, Я. Когут, Т. Коломоєць, В. Колпаков, А. Комзюк, В. Криволапчук, А. Крищенко, О. Кузьменко, В. Курило, Д. Ластович, Д. Лемеш, М. Лошицький, О. Мартиненко, Р. Мельник, Л. Миськів, І. Орловська, Н. Павлюк, О. Падалка, М. Парасюк, О. Поклад, О. Правоторова, І. Савельєва, А. Сердюк, Є. Соболев, В. Сокурєнко, А. Солонар, Л. Сорока, С. Стеценко, В. Тетєря, Р. Ткаченко, М. Фільштейн, Г. Фоміч, С. Чирик, Г. Шевчук, Є. Шило, К. Шкарупа, С. Яценко та ін.

Отже, незадоволеність громадян України рівнем ефективності роботи територіальних органів поліції, неналежне розкриття вченими на доктринальному рівні цих проблем, наявність у цій сфері як законодавчих невідповідностей, так і прогалин, обґрунтовують тему аналізованого дослідження.

**Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами.** Дисертаційне дослідження узгоджується з положеннями Декларації про поліцію, затвердженою Резолюцією Парламентської асамблеї Ради Європи від 8 травня 1979 р. № 690, Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII, Стратегії розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 р. № 1023, Стратегії реформування державного управління України на період до 2021 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474. Дисертацію виконано відповідно до планів науково-дослідної роботи Науково-дослідного інституту публічного права «Правове забезпечення прав, свобод та законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин» (номер державної реєстрації 0115U005495).

**Мета і завдання дослідження.** *Мета* роботи полягає в тому, щоб на основі комплексного теоретичного узагальнення засад діяльності територіальних органів Національної поліції в Україні, аналізу нормативних основ та правозастосовної практики органів поліції сформулювати зміст і розкрити особливості публічного адміністрування діяльності територіальних органів Національної поліції України,

<sup>2</sup> Римаренко Ю. Приватне життя і поліція. Київ: КНТ, 2006. 740 с.

<sup>3</sup> Адміністративна діяльність поліції: навчальний посібник / за заг. ред. О. Бандурки. Харків: ХНУВС, 2017. 246 с.

запропонувати конкретні пропозиції та напрямки удосконалення чинного національного законодавства.

Відповідно до поставленої мети в роботі заплановано вирішити такі завдання:

- розкрити зміст та сформувати категорійне поняття публічного адміністрування діяльності територіальних органів Національної поліції України;
- з'ясувати особливості адміністративно-правового статусу територіальних органів Національної поліції України;
- виявити і узагальнити принципи адміністративної діяльності територіальних органів Національної поліції України;
- розкрити категорійне поняття форм адміністративно-правового регулювання діяльності територіальних органів Національної поліції України;
- визначити особливості внутрішньо-організаційного адміністрування територіальних органів Національної поліції України;
- проаналізувати адміністративні процедури діяльності територіальних органів Національної поліції України;
- здійснити компаративістичну характеристику публічного адміністрування діяльності органів поліції деяких держав-учасниць ЄС;
- розробити пропозиції, спрямовані на вдосконалення вітчизняного законодавства у сфері публічного адміністрування діяльності територіальних органів Національної поліції України.

*Об'єктом дослідження* є суспільні відносини, що виникають у сфері публічного адміністрування діяльності територіальних органів Національної поліції України.

*Предмет дослідження* – публічне адміністрування діяльності територіальних органів Національної поліції України.

**Методи дослідження.** У дисертаційній роботі було використано загальні та спеціальні методи наукового пізнання, обумовлені метою дослідження. Загальнонауковий *діалектичний* метод дозволив узагальнити зміст публічного адміністрування діяльності територіальних органів Національної поліції України та сформувати наукову новизну «вперше» (розділ 1, підрозділ 2.1). Завдяки методам *дедукції* та *індукції* було конкретизовано правовий інструментарій діяльності територіальних органів Національної поліції України (розділ 2). *Аксіологічний* метод дозволив виокремити основні цінності діяльності територіальних органів Національної поліції України (підрозділи 1.2, 1.3, 2.3). *Формально-догматичний* метод використовувався в усіх підрозділах роботи відносно аналізу національних та зарубіжних нормативних основ діяльності органів поліції (розділи 1–3). Позиції вчених-правників розглядалися завдяки *логіко-семантичному* методу, за допомогою методів *аналізу* та *синтезу* було виокремлено основні правові категорії (розділ 1, підрозділи 2.1, 2.3). Метод *класифікації* став у нагоді при формуванні засад та адміністративних процедур діяльності територіальних органів Національної поліції України (підрозділи 1.3, 2.3). *Системний* метод дозволив комплексно проаналізувати внутрішньо-організаційне адміністрування територіальних органів Національної поліції

України (підрозділ 2.2). Метод *правової компаративістики* використовувався при аналізі публічного адміністрування діяльності органів поліції деяких держав-учасниць ЄС (підрозділ 3.1). При формуванні конкретних пропозицій та напрямків удосконалення чинного національного законодавства застосовувалися методи *правового прогнозування* і *правотворчості* (підрозділ 3.2). *Соціологічно-статистичний* метод дозволив проаналізувати рівень довіри громадян до органів поліції та здійснити авторське соціологічне опитування (додаток Б до дисертації).

*Нормативним підґрунтям* дослідження є Конституція України, Кодекс України про адміністративні правопорушення, Кодекс адміністративного судочинства України, Кодекс законів про працю України, інші кодифіковані акти, закони України «Про Національну поліцію», «Про запобігання корупції», «Про державну службу», «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону», інші законодавчі та підзаконні акти у сфері діяльності територіальних органів Національної поліції України.

*Емпіричну базу дисертації* становлять узагальнені систематизовані дані з офіційних ресурсів територіальних органів Національної поліції України, Державної служби статистики України, Міністерства внутрішніх справ України, громадських правозахисних організацій, інших суб'єктів публічної адміністрації. У ході підготовки дисертаційного дослідження використано особистий досвід роботи здобувача в органах Національної поліції.

**Наукова новизна отриманих результатів** полягає в тому, що дисертація є одним із перших комплексних монографічних досліджень публічного адміністрування діяльності територіальних органів Національної поліції України. За результатами проведеного аналізу обґрунтовано та сформовано низку нових науково-теоретичних та практичних висновків, пропозицій та рекомендацій. Основними з них є такі:

*уперше:*

– сформовано наукове розуміння категорійного визначення публічного адміністрування діяльності територіальних органів Національної поліції України як владно-упорядкованої, цілеспрямованої та комплексної діяльності широкого кола уповноважених суб'єктів публічної адміністрації щодо забезпечення функціонування територіальних органів Національної поліції України, визначення особливостей їх адміністративно-правового статусу, оптимізації їх адміністративної діяльності, що реалізується на основі норм адміністративного права за допомогою адміністративного інструментарію та адміністративних процедур з метою належного виконання завдань та функцій територіальних органів Національної поліції України в суспільстві;

– зроблено висновок, що сучасне внутрішньо-організаційне адміністрування територіальних органів Національної поліції України не тільки має базуватися на широкій взаємодії з інститутами громадянського суспільства та ієрархічній підпорядкованості органів, але й на засадах партнерства між ними, що дозволить під час здійснення захисту прав і свобод громадян поліцейським ефективно захищати публічний порядок, підвищувати спільну комунікацію і рівень довіри

суспільства до влади, в цілому розширити участь суб'єктів громадянського суспільства у правоохоронній сфері;

*удосконалено:*

– наукові положення щодо адміністративно-правового статусу територіальних органів Національної поліції України як правового становища територіальних органів як підпорядкованих Національній поліції України суб'єктів виконавчої гілки влади, що визначається правовими елементами (правосуб'єктністю, завданнями, функціями, повноваженнями, гарантіями та засадами відповідальності), які закріплюються нормами адміністративного права та визначають місце територіальних органів Національної поліції України в системі органів державної влади та суспільстві;

– наукові положення щодо принципу пріоритету дотримання прав, свобод та законних інтересів особи у сфері діяльності територіальних органів Національної поліції України, як однієї із первинних засад діяльності органів поліції, згідно з яким поліцейські мають забезпечувати не корпоративний, а публічний інтерес, справедливо служити громадянам шляхом рівного і гуманного ставлення до людей;

– категорійне розуміння методів адміністративно-правового регулювання діяльності територіальних органів Національної поліції України як безпосередніх інструментів (способів) впливу адміністративно-правового регулювання на публічних і приватних суб'єктів адміністративного права (як об'єктів публічного адміністрування) імперативної та диспозитивної юридичної природи з метою виконання поставлених перед ними законних завдань, функцій та повноважень щодо забезпечення прав, свобод та інтересів осіб та публічного інтересу;

*отримали подальшого розвитку:*

– наукові положення щодо юридичної природи адміністративних процедур у сфері діяльності територіальних органів Національної поліції України як багатограних порядків адміністративно-правового регулювання діяльності поліції, що закріплюються адміністративними регламентами та визначають функціональний порядок здійснення територіальними органами поліції своїх завдань, а також встановлюють процес здійснення внутрішньо-організаційного та кадрового адміністрування поліції;

– компаративістична характеристика зарубіжного досвіду щодо публічного адміністрування діяльності територіальних органів поліції країн-учасниць ЄС як засад, правових та організаційних інструментів будови, підпорядкування та адміністративної діяльності органів поліції, які мають як спільні (в першу чергу для унітарних держав), так і відмінні (для федеративних країн) риси, при цьому стрижнем діяльності органів поліції є високий рівень довіри і поваги до поліцейських, а їх діяльність є максимально відкритою, прозорою та ефективною;

– напрямки удосконалення законодавства у сфері публічного адміністрування діяльності територіальних органів Національної поліції України, зокрема, щодо формалізації виявлених і узагальнених внутрішньо-організаційних принципів діяльності органів Національної поліції України, підвищення якості надання поліцейських послуг, удосконалення порядку використання коштів,

розподілених між територіальними органами Національної поліції України та навчання поліцейських.

**Практичне значення отриманих результатів** полягає в тому, що сформульовані та аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки і пропозиції впроваджено та надалі може бути використано в:

– *науково-дослідній сфері* – для подальшого вдосконалення теоретичних положень діяльності територіальних органів Національної поліції України (акт упровадження Науково-дослідного інституту публічного права);

– *правозастосовній діяльності* – використання одержаних результатів підвищило ефективність практичної діяльності територіальних органів Національної поліції України (акт упровадження Херсонського відділу поліції ГУНП в Херсонській області);

– *освітньому процесі* – матеріали дисертації використано під час підготовки навчальних матеріалів з дисципліни «Адміністративне право та процес», під час підготовки відповідних навчальних посібників, конспектів лекцій (акт упровадження кафедри адміністративного права та адміністративного процесу Херсонського факультету Одеського державного університету внутрішніх справ).

**Апробація матеріалів дисертації.** Основні положення та результати дисертаційного дослідження оприлюднено та обговорено на трьох міжнародних науково-практичних конференціях: «Пріоритети розвитку юридичних наук у XXI столітті» (м. Одеса, 7–8 квітня 2017 р.), «Теорія і практика сучасної юриспруденції» (м. Київ, 7–8 грудня 2018 р.), «Актуальні питання розвитку та взаємодії публічного та приватного права» (м. Львів, 15–16 березня 2019 р.).

**Структура та обсяг дисертації.** Робота складається зі вступу, трьох розділів, що містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 231 сторінку. Робота містить список використаних джерел із 225 найменувань на 24 сторінках.

## ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми дисертації; зазначено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження; розкрито наукову новизну, теоретичне та практичне значення отриманих результатів, конкретизовано шляхи та форми їх упровадження; наведено апробацію результатів дослідження, структуру та обсяг дисертації.

**Розділ 1 «Адміністративно-правові засади публічного адміністрування діяльності територіальних органів Національної поліції України»** складається із трьох підрозділів, в яких розкрито сутність аналізованого публічного адміністрування, зміст статусу територіальних органів Національної поліції України та керівні ідеї їх діяльності.

У підрозділі 1.1 «Поняття та зміст публічного адміністрування діяльності територіальних органів Національної поліції України» розкрито зміст та сформовано категорійний апарат в аналізованій сфері.

Доведено, що публічне адміністрування реалізується через механізм адміністративно-правового регулювання діяльності територіальних органів Національної поліції України як владно-управлінської, регулюючої та організаційно-правової діяльності територіальних органів Національної поліції України та інших суб'єктів забезпечення функціонування цих органів шляхом здійснення виконавчо-розпорядчої діяльності та надання якісних адміністративних послуг у цій сфері. Публічне адміністрування територіальних органів поліції будується та функціонує на основі комплексної системи правових норм, основу якої складає спеціалізований Закон України «Про Національну поліцію», а також інші законодавчі акти, які визначають правове становище поліції, її територіальних органів та окремих службових осіб – поліцейських.

Об'єктом публічного адміністрування діяльності територіальних органів Національної поліції України є правовідносини щодо загально-управлінського та внутрішньо-організаційного адміністрування територіальних органів Національної поліції України при реалізації своїх завдань, функцій та повноважень як правоохоронних органів, суб'єктів владних повноважень та надавачів якісних адміністративних послуг, а також правовідносини щодо взаємодії територіальних органів поліції із центральним органом управління поліцією. Публічне адміністрування територіальних органів Національної поліції України характеризується широкою системою суб'єктів адміністрування, які мають різний правовий статус у цих правовідносинах, проте, в залежності від лінійно-вертикального та функціонально-структурного механізму впливу є суб'єктами адміністрування. До таких суб'єктів слід віднести: Уряд України, Міністерство внутрішніх справ України, Національну поліцію в особі центрального органу управління поліцією, апарати територіальних органів Національної поліції України, інші органи державної влади, місцевого самоврядування та громадськість.

Підрозділ 1.2 «Адміністративно-правовий статус територіальних органів Національної поліції України» присвячений з'ясуванню адміністративних обов'язків і прав, підстав та порядку отримання їх адміністративно-правової правосуб'єктності та юридичної відповідальності органів Національної поліції України.

Адміністративно-правовий статус територіальних органів Національної поліції України складається з чотирьох основних правових елементів, які в сукупності визначають правове становище територіальних органів як правоохоронних органів та особливості публічного адміністрування їх діяльності, до яких слід віднести: правоздатність; завдання та повноваження; принципи адміністративної діяльності; юридичну відповідальність.

Доведено, що органом влади вищого рівня над територіальними органами Національної поліції України є Національна поліція, як вищий суб'єкт владних повноважень, якому прямо підпорядковані територіальні органи. При цьому,

територіальні органи Національної поліції України мають деякі відмінності із правовим статусом Національної поліції України, зокрема: Національна поліція України є центральним органом виконавчої влади, а територіальні органи виступають як базові відділення цього органу; Національна поліція України є владним суб'єктом управління територіальних органів Національної поліції України. Адміністративна правоздатність територіальних органів Національної поліції України, як юридичних осіб публічного права, набувається з моменту створення Урядом України за поданням Міністра внутрішніх справ України територіального органу у межах адміністративно-територіальної одиниці. Повноваження територіальних органів Національної поліції України є широкою правовою категорією, що включає загальні повноваження поліції, як правоохоронного органу державної влади, повноваження територіальних органів як публічних юридичних осіб, що підпорядковані центральному органу управління поліції, права та обов'язки поліцейських як публічних службовців та повноваження керівного складу територіальних органів Національної поліції України щодо внутрішньо-організаційного адміністрування. При цьому, повноваження територіальних органів Національної поліції України визначені в основному спеціалізованим Законом України «Про Національну поліцію», а додаткові та окремі повноваження визначаються іншими законами та підзаконними нормативно-правовими актами.

Адміністративна відповідальність територіальних органів Національної поліції України – це застосування до територіальних органів поліції як до юридичних осіб або службових осіб територіальних органів поліції примусових заходів матеріального, особистого, організаційного характеру у порядку та у межах, передбачених чинним законодавством, за невиконання або неналежне виконання повноважень з метою настання для винних осіб несприятливих наслідків, відновлення громадського та публічно-службового порядку, захисту прав, свобод та законних інтересів осіб та суспільства. Територіальні органи несуть складну відповідальність перед суспільством, громадськістю, центральним апаратом Національної поліції України, яка виражається у притягненні відповідальності поліцейських як службових осіб територіальних органів за вчинення адміністративних правопорушень та накладенні адміністративної відповідальності юридичних осіб на територіальні органи за невиконання або неналежне виконання свої повноважень або перевищення меж здійснення своїх повноважень.

У підрозділі 1.3 «Принципи адміністративної діяльності територіальних органів Національної поліції України» виявлені засади адміністративної діяльності територіальних органів Національної поліції України при забезпеченні прав, свобод та інтересів громадян.

Принципи діяльності територіальних органів Національної поліції України базуються на теорії природного права та встановлюються національним законодавством (Конституцією України, спеціалізованим Законом України «Про Національну поліцію», іншими законами та підзаконними нормативними актами)

та міжнародними правовими актами, що визначають правові засади діяльності правоохоронних органів на міжнародному рівні.

Принципи діяльності територіальних органів Національної поліції України умовно можна поділити на: загальні принципи діяльності територіальних органів Національної поліції України, які встановлюють основи діяльності поліції як правоохоронного органу публічної влади в суспільстві; спеціальні принципи адміністративної діяльності територіальних органів Національної поліції України, що визначають засади адміністрування територіальних органів поліції всередині системи.

До загальних принципів діяльності територіальних органів Національної поліції України варто віднести: верховенство права та законність; публічність; пріоритет дотримання прав, свобод та законних інтересів особи та суспільства, в тому числі застосування сили та спеціальних засобів впливу в мірі, необхідній для виконання своїх законних повноважень; відкритість та прозорість; політична неупередженість і нейтральність; справедливість; ефективність; об'єктивність та незалежність; безперервність; професійність; партнерство з громадськістю. При цьому, система загальних принципів діяльності територіальних органів Національної поліції України не обмежується вищевикладеними засадами, а є дуже широкою системою. До спеціальних принципів адміністративної діяльності територіальних органів Національної поліції України відносяться принципи: територіальності; координації та внутрішньої взаємодії; цілісності; підзвітності; належного внутрішньо-організаційного адміністрування; належного фінансового та матеріально-технічного забезпечення; відповідальності.

Принципи верховенства права та законності є основою правової діяльності поліції, адже на їх основі формуються межі діяльності поліцейських, які зобов'язані неухильно та суворо дотримуватися законів, приписів права та норм моралі в суспільстві, оскільки є представниками влади, що забезпечують дотримання правових норм в суспільстві та захищають права, свободи та законні інтереси осіб. Принципи публічності, відкритості та прозорості дозволяють реалізувати діяльність поліцейських відкрито для громадськості, при цьому, ці засади є закріпленим зобов'язанням для органів поліції з метою встановлення довіри між владою та суспільством. Поліцейські у своїй професійній діяльності повинні бути політично неупереджені та нейтральні, не підкорятися незаконним приписам та вимогам влади чи політичної сили, не виражати публічно власні політичні уподобання, адже їх службова та професійна діяльність передбачає пріоритет прав, свобод та законних інтересів осіб в суспільстві. При цьому, принцип політичної нейтральності повинен гарантуватися і державою, в тому числі, зокрема, мінімізувати можливості незаконного керівного управлінського впливу на територіальні органи поліції.

Принцип підзвітності реалізується через механізми підконтрольності територіальних органів Національної поліції України перед центральним апаратом поліції та перед громадськістю, що дозволяє централізовано контролювати та координувати діяльність територіальних органів. Принцип відповідальності територіальних органів Національної поліції України є складним

в аспекті формування інституту відповідальності юридичних осіб перед суспільством, при цьому, до відповідальності притягується і поліцейський, як публічний службовець за невиконання або неналежне виконання своїх повноважень. Принцип ефективності виражається у дієвому виконанні територіальними органами поліції своїх завдань та повноважень, що фактично проявляється через оцінювання службової діяльності поліцейських, при цьому, ця засада не повинна бути пріоритетною щодо статистики, основним в діяльності територіальних органів поліції повинен бути саме ефективний захист прав, свобод та законних інтересів осіб в суспільстві.

Безперервність є як загально-правовою засадою, що полягає у діяльності поліції як постійного, збалансованого правоохоронного органу, так і локальним принципом щодо цілодобової діяльності територіальних органів поліції з метою безперервного захисту прав, свобод та законних інтересів осіб в суспільстві. Принцип професійності забезпечується дієвою, функціональною, модернізованою системою відбору, підготовки та перепідготовки поліцейських, що повинні здійснювати свою діяльність на високому професійному рівні, володіти спеціальними знаннями та навичками, дотримуватися правил та норм етичної поведінки.

**Розділ 2 «Інструментарій публічного адміністрування діяльності територіальних органів Національної поліції України»** складається із трьох підрозділів в яких проаналізовано елементи механізму публічного адміністрування діяльності територіальних органів Національної поліції України.

У підрозділі 2.1 *«Форми і методи адміністративно-правового регулювання діяльності територіальних органів Національної поліції України»* розкрито основні інструменти публічного адміністрування, які використовуються органами та посадовими особами Національної поліції України при забезпеченні прав, свобод та інтересів приватних осіб та публічного інтересу суспільства і держави.

Доведено, що форми адміністративно-правового регулювання діяльності територіальних органів Національної поліції України мають важливе значення для громадянського суспільства та практично для кожного громадянина, адже, працівники поліції постійно через них вступають у взаємодію з широким колом як приватних, так і публічних осіб. Запропоновано форми адміністративно-правового регулювання діяльності територіальних органів Національної поліції України поділити на: правотворчі (видання нормативних та індивідуальних актів у сфері адміністративної діяльності поліції); організаційні (здійснення матеріально-технічних операцій та превентивної діяльності, організаційне, методично-технічне та інформаційне забезпечення діяльності територіальних органів поліції); правозастосовні та правоохоронні (адміністративно-юрисдикційна діяльність територіальних органів поліції, охоронна, контрольна діяльність поліції тощо).

Видання нормативних актів у сфері територіальних органів Національної поліції України здійснюється Верховною Радою України, Урядом України, Міністерством внутрішніх справ України та центральним органом управління поліцією. Видання індивідуальних актів здійснюється шляхом прийняття

територіальними органами поліції актів управління, які мають внутрішньо-організаційний, зовнішній або сервісний характер.

З'ясовано, що заохочення як метод адміністративної діяльності не є основним у адміністративно-правовому регулюванні та полягає у певному стимулюванні Національної поліції України своїх територіальних органів за добросовісну та ефективну діяльність через здійснення заходів як морального (відзнака територіального відділу), так і матеріального характеру (матеріальне заохочення окремого поліцейського територіального відділу Національної поліції України). Переконавання як метод адміністративної діяльності проявляється через здійснення територіальними органами Національної поліції України превентивної діяльності, спільних проектів з громадськістю, а також звітування про свою адміністративну діяльність перед суспільством. Адміністративний примус найчастіше використовується у діяльності територіальних органів Національної поліції України, адже визначений у завданнях поліції щодо попередження, виявлення та припинення правопорушень в суспільстві, тобто за своєю суттю є основою діяльності територіальних органів поліції. При цьому, поліцейські, як публічні службовці, також виступають суб'єктами адміністративного примусу, яких можна притягнути до адміністративної відповідальності за невиконання або неналежне виконання своїх повноважень.

У внутрішніх правовідносинах територіальні органи Національної поліції України використовують організаційні методи адміністративної діяльності, за допомогою яких реалізується внутрішньо-організаційне адміністрування територіальних органів Національної поліції України шляхом регламентації внутрішньо-службових відносин та формування, виконання, застосування розпорядчих вказівок керівництва та апарату поліції. Важливим у сфері адміністративної діяльності територіальних органів поліції є метод контролю, що виражений різними видами: парламентський, контроль Президента України та Кабінету міністрів України, цивільний контроль, внутрішньо-організаційний контроль за діяльністю поліції всередині системи, громадський контроль, судовий контроль за законністю адміністративної діяльності органів поліції.

У підрозділі 2.2 «*Особливості внутрішньо-організаційного адміністрування територіальних органів Національної поліції України*» з'ясовано організацію публічного адміністрування в середині системи Національної поліції з метою ефективного виконання покладених на неї функцій.

Доведено, що внутрішньо-організаційне адміністрування територіальних органів Національної поліції України включає в себе: внутрішню організаційну діяльність територіальних органів поліції як окремих суб'єктів влади (призначення та розподіл повноважень керівного складу територіальних органів поліції, розподіл коштів на діяльність територіальних органів поліції, нормативні основи організації служб підрозділів поліції, інші організаційно-правові питання); територіально-організаційну побудову територіальних органів поліції; взаємодію територіальних органів із центральним органом управління поліцією та між собою, засади контролю центрального органу управління поліцією за діяльністю територіальних органів; засади громадського партнерства із територіальними

органами поліції; взаємодію територіальних органів поліції із іншими органами влади та місцевого самоврядування.

Зроблено висновок, що організаційна структура територіальних органів Національної поліції України – це встановлена нормами права структурна система функціонування територіальних органів (суб'єктів управління, підрозділів, установ та окремих осіб), що формується з метою управління органами поліції для ефективного виконання їх завдань та функцій.

Територіальні органи поліції за територіально-організаційною побудовою поділяються на територіальні та міжрегіональні підрозділи. Територіальні органи утворюються як структурні підрозділи Національної поліції України з усіма повноваженнями, що притаманні органам поліції для виконання своїх повноважень по всій території України (фактично через поліцейські дільниці). Міжрегіональні органи поліції є самостійними суб'єктами управління, що вказує на відсутність цілісності системи органів Національної поліції України, адже за своїм правовим становищем міжрегіональні органи поліції виконують окремі повноваження в межах адміністративно-територіальної одиниці, а їх взаємодія з територіальними органами не визначена на законодавчому рівні. Також в основному спеціалізованому законі про поліцію не встановлено структуру та конкретні повноваження міжрегіональних органів поліції, що частково визначаються в підзаконних актах.

Підкреслюється, що взаємодія територіальних органів Національної поліції України здійснюється на таких рівнях: державно-інституційному, з метою формування усієї системи органів поліції, встановлення їх завдань та цілей на довгострокову постійну діяльність (Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Міністерство внутрішніх справ України та його апарат, Міністерство юстиції України); центрально-управлінському, на якому координується та контролюється уся діяльність територіальних органів поліції (центральний орган управління поліцією та його апарат); внутрішньому, на якому безпосередньо здійснюється адміністрування територіальних органів (апарати міжрегіональних та територіальних органів поліції, в тому числі, апарати відділів та відділень поліції); регіонально-локальному (органи місцевого самоврядування, громадськість, окремі приватні особи).

*Підрозділ 2.3 «Адміністративні процедури діяльності територіальних органів Національної поліції України» присвячений з'ясуванню наукових положень щодо послідовності та алгоритму адміністративних проваджень органів Національної поліції при забезпеченні прав і свобод громадян та при внутрішньо-організаційній діяльності.*

Доведено, що адміністративні процедури у сфері діяльності територіальних органів Національної поліції України за змістом варто поділити на: функціональні (їх специфіка відображена через компетенцію органів поліції); внутрішньо-організаційні (виходять із внутрішнього адміністрування територіальних органів Національної поліції України); кадрові (виражають специфіку управління службою в органах поліції – прийняття, переведення, звільнення тощо);

Підкреслюється, що функціональні процедури територіальних органів Національної поліції України є найпоширенішими в адміністративній діяльності, оскільки включають: адміністративні процедури щодо забезпечення прав та свобод громадян, суспільства та держави, гарантування публічної безпеки та правопорядку (включають усі основні та додаткові повноваження поліції задля виконання уповноважених державою завдань та функцій); адміністративні процедури у сфері дозвільної системи (видача зброї, зберігання, носіння зброї, спеціальних засобів, облік зброї тощо); процедури у сфері адміністративно-юрисдикційної діяльності поліції (складання протоколів про адміністративні правопорушення, розгляд адміністративних справ тощо); адміністративні процедури взаємодії з громадськістю (включають спільні превентивні заходи, процедури щодо звітування поліції перед громадськістю та процедури надання якісних поліцейських послуг з метою виконання сервісної функції територіальних органів Національної поліції в суспільстві).

Доведено, що кадрові адміністративні процедури – це адміністративно-службові процедури, через які реалізується кадрова складова управління службою в органах поліції; такі процедури включають конкурсні процедури щодо прийняття, атестації, переведення, просування та звільнення з органів поліції. Кадрові адміністративні процедури поділені в залежності від етапів діяльності поліцейських як публічних службовців на такі складові: прийняття на публічну службу (конкурсні процедури, адміністративна процедура складання присяги працівниками); проходження публічної служби (просування по службі, присвоєння звань, рангів, переведення тощо) атестація на публічній службі (перекваліфікація, переатестація, підвищення кваліфікації тощо); припинення публічної служби (звільнення публічних службовців, притягнення до дисциплінарної відповідальності).

**Розділ 3 «Удосконалення публічного адміністрування діяльності територіальних органів Національної поліції України»** складається із двох підрозділів, у яких здійснена компаративістична характеристика зарубіжного досвіду країн-учасниць ЄС та сформовані конкретні напрямки удосконалення національного публічного адміністрування в аналізованій сфері.

У підрозділі 3.1 «Зарубіжний досвід публічного адміністрування діяльності територіальних органів поліції» здійснена компаративістична характеристика публічного адміністрування діяльності органів поліції країн-учасниць ЄС.

Виявлено і узагальнено, що на міжнародному рівні закріплені загальні засади формування та функціонування поліції як правоохоронного органу держави, основним пріоритетом якого є захист прав, свобод та законних інтересів осіб в суспільстві на основі здійснення високопрофесійної, компетентної та об'єктивної службової діяльності із дотриманням моральних та професійно-етичних правил поведінки поліцейських як публічних службовців.

У Республіці Польща головну роль у публічному адмініструванні органів поліції відіграють Головний комендант та Коменданти поліції на місцях, які здійснюють керівництво різних видів поліції та підрозділів місцевої поліції, при цьому, місцева поліція наділена відповідною територіальною компетенцією та

виконує завдання та функції поліції, тісно співпрацюючи із місцевою владою, що фінансує та контролює її діяльність. Королівство Нідерланди має широку систему територіальних органів поліції, що складається із ієрархічно побудованих регіональних та місцевих підрозділів, що тісно співпрацюють між собою, при цьому у країні модернізується система правозахисних та правоохоронних органів, зокрема, територіальні органи поліції об'єднані із новоствореною Національною диспетчерською службою, що фактично є новою, незалежною складовою поліції, швидкої допомоги, пожежної служби, Королівської військової поліції і централізовано забезпечуватиме загальну систему служби екстреної допомоги на місцях.

Система територіальних органів поліції у Литовській Республіці є дволанковою із центральним апаратом керівництва (Департамент поліції при Міністерстві внутрішніх справ Литовської Республіки та Генеральний комісар поліції), тому територіальні управління поліції є вищого (у повітах) та нижчого рівнів (у муніципальних адміністративних центрах), відповідно перші наділені більш організаційно-розпорядчими повноваженнями, а територіальні управління поліції нижчого рівня виконують повноваження поліції локально, співпрацюючи із муніципальними установами та місцевим населенням. Чеська Республіка має складну організаційну побудову територіальних органів поліції, яка складається із регіональних підрозділів, окружних поліцейських директоратів та муніципальної поліції, що загалом підпорядковані Поліцейському Президіуму (центральному керівному апарату) та в цілому реалізують завдання та функції поліції.

По організаційній побудові поліція Федеративної Республіки Німеччина складається із федерального правління поліції (Федеральна поліція, Федеральна кримінальна поліція, Поліція німецького бундестагу та державних органів поліції федеральних земель, які умовно є незалежними територіальними управліннями поліції (поліцейські організації земель), що в межах юрисдикції адміністративно-територіальних одиниць (земель) формують різні форми поліцейських організацій (інспекції, поліцейські дільниці, вахти, відділи, штаби, ділянки, комісаріати, базові служби тощо) та загалом виконують завдання та функції поліції на місцях.

*У підрозділі 3.2 «Удосконалення законодавства у сфері публічного адміністрування діяльності територіальних органів Національної поліції України» здійснено узагальнення на сформовані конкретні пропозиції щодо підвищення прозорості та ефективності адміністративної діяльності органів Національної поліції України.*

Запропоновано формалізувати виявлені і узагальнені автором засади у формі принципів діяльності Національної поліції України. З цією метою пропонується доповнити Розділ II «Принципи діяльності поліції» Закону України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 року № 580-VIII принципами професійності, цілісності, підзвітності, територіальності, відповідальності.

Підкреслюється, що підвищення якості надання поліцейських послуг має стати провідним напрямком публічного адміністрування діяльності територіальних органів Національної поліції України, при цьому, необхідно зосередити увагу саме на наданні поліцейських послуг на локальному рівні, а саме

створити належні умови (якісне технічне, інформаційне, організаційне забезпечення) для надання поліцейських послуг територіальними органами Національної поліції.

Встановлено, що розподіл коштів, виділених місцевими громадами на взаємодію та підтримку відділів (відділень) поліції у містах, проводять головні управління Національної поліції в областях, що не в повній мірі задовольняє місцеві потреби підрозділів. Необхідно, щоб кошти, виділені місцевими громадами на взаємодію та підтримку відділів (відділень) поліції у містах, розподілялися самостійно місцевими громадами між відділами (відділеннями) поліції у містах, без участі головних управлінь Національної поліції в областях, з метою задоволення інтересів територіальних органів поліції та їх ефективної взаємодії.

Доводиться, що гострою проблемою публічного адміністрування діяльності територіальних органів Національної поліції України є кадрові недоліки внутрішньо-організаційного законодавства щодо призначення начальників відділень територіальних органів Національної поліції, що проходить без участі або погодження начальника відділу територіального органу Національної поліції, чим суттєво знижує керівний вплив останнього.

Зазначено, що професійна підготовка поліцейських повинна бути на високому науково-методологічному та теоретичному рівні з сформованим, централізованим та високотехнологічним механізмом підготовки, з цією метою в Україні запропоновано створити науковий центр, що буде спеціалізуватися на професійній підготовці та діяльності Національної поліції та буде реалізовувати підготовку нормативної основи професійної підготовки поліцейських, здійснювати наукові дослідження у сфері діяльності Національної поліції України, брати участь у внутрішньому та міжнародному співробітництві між органами поліції.

Встановлено, що стаття 263 Кодексу України про адміністративні правопорушення в частині затримання особи на строк до трьох діб фактично не діє з 2010 року, та з того ж часу правопорушники не поміщаються в камерах для тримання затриманих в адміністративному порядку, так як умови їх перебування в приміщеннях порушують Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод. Тому доведено, що законодавцям необхідно негайно змінити механізм адміністративного затримання особи та удосконалити його норми, які не будуть порушувати положення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Звертається увага, що діяльність патрульної поліції на містах (Сектор реагування патрульної поліції) не врегульовано жодним нормативним актом, у зв'язку з чим в кожній області діє свій місцевий наказ про організацію служби підрозділу та методичні рекомендації. Відповідно, доведено, що Міністерству внутрішніх справ України необхідно розробити та затвердити Методичні рекомендації щодо організації діяльності підрозділів патрульної поліції та моніторингу відокремлених структурних підрозділів (відділів, відділень поліції) територіальних органів Національної поліції України.

## ВИСНОВКИ

У **висновках** дисертації на основі комплексного теоретичного узагальнення засад діяльності територіальних органів Національної поліції в Україні, аналізу нормативних основ та правозастосовної практики органів поліції, сформовано зміст та розкрито особливості публічного адміністрування діяльності територіальних органів Національної поліції України, запропоновано конкретні пропозиції та напрямки удосконалення чинного національного законодавства. Основі з них такі:

1. Доведено, що змістом публічного адміністрування діяльності територіальних органів Національної поліції України є комплексне упорядкування правовідносин у площині діяльності територіальних органів Національної поліції України, що включає специфіку формування органів територіальних органів Національної поліції України (кадрові питання) та їх адміністративно-правовий статус, особливості правового, організаційного, фінансового та інформаційного забезпечення поліції, принципи, інструменти діяльності територіальних органів Національної поліції України (форми і методи адміністративно-правового регулювання), внутрішньо-організаційне адміністрування та адміністративні процедури діяльності територіальних органів Національної поліції України.

2. З'ясовано особливості адміністративно-правового статусу територіальних органів Національної поліції України, що полягають у такому: 1) статус територіальних органів Національної поліції України складається з двох частин: статусу територіальних органів як підконтрольних системі Національної поліції України та статусу територіальних органів Національної поліції України як відокремлених суб'єктів правоохоронної системи з власним внутрішньо-організаційним адмініструванням; 2) формування правосуб'єктності територіальних органів Національної поліції України залежить від діяльності вищих органів виконавчої влади; 3) територіальні органи Національної поліції України є суб'єктами публічного права, що наділені широкою компетенцією з метою захисту усіх прав, свобод та законних інтересів осіб, суспільства та держави, забезпечення громадського порядку та безпеки в суспільстві; 4) важливою складовою статусу територіальних органів Національної поліції України є постійна координація та взаємодія між собою та із іншими правоохоронними органами та органами влади, місцевого самоврядування, а також громадськістю; 5) фінансове забезпечення територіальних органів Національної поліції України має специфічну природу, оскільки розподіляється між Національною поліцією України та органами місцевої влади.

3. Виявлено, що принципи адміністративної діяльності територіальних органів Національної поліції України – це основні засади адміністративно-правового регулювання діяльності органів поліції як суб'єктів публічного права, що визначають специфіку їх адміністративної діяльності, будують інструментарій адміністрування територіальних органів Національної поліції України та встановлюють основи синхронності між адмініструванням територіальними

органами Національної поліції України та іншими правоохоронними органами, органами влади, місцевого самоврядування, а також громадськістю.

4. Доведено, що форми адміністративно-правового регулювання діяльності територіальних органів Національної поліції України – це інструменти адміністративно-правового регулювання, які є зовнішнім вираженням адміністративної діяльності поліції щодо реалізації територіальними органами Національної поліції України виконавчо-розпорядчої діяльності та надання поліцейських послуг з метою захисту прав, свобод та законних інтересів осіб, суспільства та держави, підтримання безпеки та правопорядку, попередження, виявлення і припинення правопорушень в суспільстві.

5. Зроблено висновок, що внутрішньо-організаційне адміністрування територіальних органів Національної поліції України має такі особливості: 1) організаційна структура територіальних органів Національної поліції України за своєю сутністю є структурною системою функціонування територіальних органів (суб'єктів управління, підрозділів, установ та окремих осіб); 2) територіальні органи поліції за організаційною побудовою поділяються на територіальні та міжрегіональні підрозділи, які утворюються при поєднанні територіального та функціонального принципу; 3) взаємодія територіальних органів Національної поліції України здійснюється на державно-інституційному, центрально-управлінському, внутрішньому та регіонально-локальному рівнях; 4) територіальні органи утворюються як структурні підрозділи Національної поліції України з усіма повноваженнями, що притаманні органам поліції для виконання своїх повноважень по всій території України; 5) за «кущовим» принципом територіальні органи поділяються на Головне управління Національної поліції в області, відділ поліції, відділення поліції, поліцейську дільницю; 6) міжрегіональні органи поліції виконують окремі, спеціалізовані повноваження в межах адміністративно-територіальної одиниці; 7) взаємодія міжрегіональних органів поліції з територіальними органами не визначена на законодавчому рівні, що негативно впливає на цілісність системи органів Національної поліції України.

6. З'ясовано, що адміністративні процедури діяльності територіальних органів Національної поліції України включають функціональні, кадрові та внутрішньо-організаційні процедури, як закріплені адміністративними регламентами порядки публічного адміністрування територіальних органів Національної поліції України, через які реалізується компетенція органів поліції, та загалом оптимізується діяльність територіальних органів поліції, а також встановлюються особливості їх правової, організаційної, фінансової, інформаційної та методично-технічної діяльності і координації.

7. Здійснено компаративістичний аналіз зарубіжного публічного адміністрування діяльності територіальних органів поліції країн-учасниць ЄС, який дозволяє вказати, що у всіх країнах ЄС існують широкі системи територіальних органів поліції, що постійно модернізуються та знаходяться у тісній взаємодії як з іншими правоохоронними органами, так і з місцевою владою. При цьому, в більшості країн функціонують ієрархічно побудовані регіональні та

місцеві підрозділи поліції (Чеська Республіка, Королівство Нідерландів, Литовська Республіка, Республіка Польща), а в деяких країнах створені умовно незалежні суб'єкти територіальної поліції (Федеративна Республіка Німеччина), які загалом виконують завдання та функції поліції на місцях.

8. Удосконалення законодавства у сфері публічного адміністрування діяльності територіальних органів Національної поліції України повинно бути спрямоване на розширення системи внутрішньо-організаційних принципів діяльності Національної поліції України, підвищення якості надання поліцейських послуг на локальному рівні, зміну порядку розподілу коштів, виділених місцевими громадами на взаємодію та підтримку територіальних органів поліції, усунення кадрових недоліків щодо призначення начальників відділень територіальних органів Національної поліції, формування та затвердження загальних методичних рекомендацій щодо організації діяльності підрозділів поліції.

### **СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:**

1. Карбовський Д. О. Адміністративні процедури у сфері діяльності територіальних органів національної поліції України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. Вип. 1. Т. 4. С. 122–126.

2. Карбовський Д. О. Методи адміністративно-правового регулювання діяльності територіальних органів національної поліції України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. Вип. 2. Т. 3. С. 131–135.

3. Карбовский Д. А. Административно-правовой статус территориальных органов Национальной полиции Украины. *Право и политика*. 2018. № 3. С. 84–88. (Кыргызская Республика).

4. Карбовський Д. О. Особливості внутрішньо-організаційного адміністрування територіальних органів національної поліції України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2018. Вип. 50. Т. 4. С. 155–160.

5. Карбовский Д. А. Формы административно-правового регулирования деятельности территориальных органов Национальной полиции Украины. *Право и Закон*. 2019. № 2. С. 64–69 (Кыргызская Республика).

6. Карбовський Д. О. Поняття та зміст адміністративно-правового регулювання діяльності територіальних органів національної поліції України. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2020. Вип. 1. С. 145–151.

7. Карбовський Д. О. Принципи адміністративної діяльності територіальних органів національної поліції України. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 4. С. 100–105.

### **які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:**

8. Карбовський Д. О. Функціональні адміністративні процедури територіальних органів національної поліції України. *Пріоритети розвитку юридичних наук у XXI столітті: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 7–8 квіт. 2017 р.)*. Одеса: ГО «Причорноморська фундація права», 2017. С. 101–105.

9. Карбовський Д. О. Проблематика визначення змісту адміністративно-правового регулювання діяльності територіальних органів національної поліції України. *Теорія і практика сучасної юриспруденції*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 7–8 груд. 2018 р.). Київ: Центр правових наукових досліджень, 2018. С. 77–80.

10. Карбовський Д. О. Проблеми поділу принципів діяльності територіальних органів національної поліції України. *Актуальні питання розвитку та взаємодії публічного та приватного права*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 15–16 берез. 2019 р.). Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2019. С. 56–59.

### АНОТАЦІЯ

**Карбовський Д. О. Публічне адміністрування діяльності територіальних органів Національної поліції України.** – *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». – Науково-дослідний інститут публічного права, Київ, 2020.

У дисертації на основі комплексного теоретичного узагальнення засад діяльності територіальних органів Національної поліції в Україні, аналізу нормативних основ та правозастосовної практики органів поліції, сформовано зміст та розкрито особливості публічного адміністрування діяльності територіальних органів Національної поліції України, запропоновано конкретні пропозиції та напрямки удосконалення чинного національного законодавства.

Розкрито зміст та сформульовано категорійне поняття публічного адміністрування діяльності територіальних органів Національної поліції України як владно-упорядкованої, цілеспрямованої та комплексної діяльності широкого кола уповноважених суб'єктів публічної адміністрації щодо забезпечення функціонування територіальних органів Національної поліції України, визначення особливостей їх адміністративно-правового статусу, оптимізації їх адміністративної діяльності, що реалізується на основі норм адміністративного права за допомогою адміністративного інструментарію та адміністративних процедур з метою належного виконання завдань та функцій територіальних органів Національної поліції України в суспільстві.

З'ясовано особливості адміністративно-правового статусу територіальних органів Національної поліції України. Узагальнено принципи адміністративної діяльності територіальних органів Національної поліції України.

Розкрито форми та методи адміністративно-правового регулювання діяльності територіальних органів Національної поліції України. Визначено особливості внутрішньо-організаційного адміністрування територіальних органів Національної поліції України. Проаналізовано адміністративні процедури діяльності територіальних органів Національної поліції України.

Здійснена компаративістична характеристика публічного адміністрування діяльності органів поліції деяких держав-учасниць ЄС.

Розроблено пропозиції, спрямовані на вдосконалення вітчизняного законодавства у сфері публічного адміністрування діяльності територіальних органів Національної поліції України щодо розширення системи внутрішньо-організаційних принципів діяльності Національної поліції України, підвищення якості надання поліцейських послуг на локальному рівні, зміну порядку розподілу коштів, виділених місцевими громадами на взаємодію та підтримку територіальних органів поліції, усунення кадрових недоліків щодо призначення начальників відділень територіальних органів Національної поліції, формування та затвердження загальних методичних рекомендацій щодо організації діяльності підрозділів поліції.

**Ключові слова:** адміністративна діяльність, адміністративно-правовий статус, внутрішньо-організаційне адміністрування, методи, Національна поліція України, принципи, процедури, публічне адміністрування, територіальні органи поліції, форми.

### АННОТАЦІЯ

**Карбовский Д. А. Публичное администрирование деятельности территориальных органов Национальной полиции Украины. – Квалификационный научный труд на правах рукописи.**

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 «административное право и процесс; финансовое право, информационное право». – Научно-исследовательский институт публичного права, Киев, 2020.

В диссертации на основе комплексного теоретического обобщения основ деятельности территориальных органов Национальной полиции в Украине, анализа нормативных основ и правоприменительной практики органов полиции, сформулировано содержание и раскрыты особенности публичного администрирования деятельности территориальных органов Национальной полиции Украины, предложены конкретные суждения и направления совершенствования действующего национального законодательства.

Раскрыто содержание и сформулированы понятие публичного администрирования деятельности территориальных органов Национальной полиции Украины как властно-упорядоченной, целенаправленной и комплексной деятельности широкого круга уполномоченных субъектов публичной администрации по обеспечению функционирования территориальных органов Национальной полиции Украины, определения особенностей их административно-правового статуса, оптимизации их административной деятельности, реализуемой на основе норм административного права с помощью административного инструментария и административных процедур с целью надлежащего выполнения задач и функций территориальных органов Национальной полиции Украины в обществе.

Выявлены особенности административно-правового статуса территориальных органов Национальной полиции Украины. Обобщены

принципы административной деятельности территориальных органов Национальной полиции Украины.

Раскрыты формы и методы административно-правового регулирования деятельности территориальных органов Национальной полиции Украины. Определены особенности внутренне-организационного администрирования территориальных органов Национальной полиции Украины. Проанализированы административные процедуры деятельности территориальных органов Национальной полиции Украины.

Осуществлена зарубежная характеристика публичного администрирования деятельности органов полиции некоторых государств-участников ЕС.

Разработаны предложения, направленные на совершенствование отечественного законодательства в сфере публичного администрирования деятельности территориальных органов Национальной полиции Украины по расширению системы внутриорганизационных принципов деятельности Национальной полиции Украины, повышения качества предоставления полицейских услуг на локальном уровне, изменение порядка распределения средств, выделенных местными общинами на взаимодействие и поддержку территориальных органов полиции, устранение кадровых недостатков при назначении начальников отделений территориальных органов Национальной полиции, формирования и утверждения общих методических рекомендаций по организации деятельности подразделений полиции.

**Ключевые слова:** административная деятельность, административно-правовой статус, внутренне организационное администрирование, методы, Национальная полиция Украина, принципы, процедуры, публичное администрирование, территориальные органы полиции, формы.

## SUMMARY

**Karbovskyi D. Public administration of territorial bodies of the National Police of Ukraine.** – *Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.*

The thesis for the degree of the Candidate of Law in specialty 12.00.07 «Administrative law and Process; Financial law; Informational law». – Scientific Institute of Public Law, Kyiv, 2020.

The dissertation forms the content and reveals the features of public administration of territorial bodies of the National Police of Ukraine, on the basis of complex theoretical generalization of principles of activity of territorial bodies, the analysis of normative bases and law enforcement practice of police.

It is proved that public administration is realized through the mechanism of administrative and legal regulation of territorial bodies of the National Police of Ukraine as administrative, legal, regulatory and organizational activities of territorial bodies of the National Police of Ukraine and other entities ensuring the functioning of these bodies through executive, administrative activities and providing quality administrative services in this area. Public administration of territorial police bodies is built on the basis of a comprehensive system of legal norms within the Law of Ukraine

"On the National Police", as well as other legislation that determines the legal status of the police, its territorial bodies and individual police officers.

The object of public administration of territorial bodies of the National Police of Ukraine are legal relations on general management and internal organizational administration of territorial bodies in the implementation of its tasks, functions and powers as law enforcement agencies, subjects of power and providers of quality administrative services, as well as legal relations regarding the interaction of territorial police bodies with the central police management body.

It is noted that the administrative and legal status of territorial bodies of the National Police of Ukraine consists of four main legal elements. It is proved that the highest authority over the territorial bodies of the National Police of Ukraine is the National Police, acting as the highest subject of power, to which the territorial bodies are directly subordinated.

The powers of territorial bodies of the National Police of Ukraine are a broad legal category, which includes general powers of the police as a law enforcement body of state power, powers of territorial bodies as public legal entities subordinated to the central police authority, rights and responsibilities of police officers and civil servants. At the same time, the powers of territorial bodies of the National Police of Ukraine are defined by the Law of Ukraine «On the National Police», additional and separate powers are determined by other laws and bylaws.

It is proved that the forms of administrative and legal regulation of the territorial bodies of the National Police of Ukraine are important for civil society and almost every citizen, because police officers constantly interact with a wide range of both private and public figures.

It is revealed that encouragement as a method of administrative activity is not the main one in administrative and legal regulation. Persuasion as a method of administrative activity is manifested through the implementation of the territorial bodies of the National Police of Ukraine preventive activities, joint projects with the public, as well as reporting on their administrative activities to society.

It is stated that internal organizational administration of territorial bodies of the National Police of Ukraine includes: internal organizational activity of territorial police bodies as separate subjects of power (appointment and distribution of powers of management of territorial police bodies, distribution of funds for activity of territorial police bodies, normative bases of organization police services, other organizational and legal issues); territorial and organizational construction of territorial police bodies; interaction of territorial bodies with the central police management body and among themselves, principles of control of the central police management body over the activity of territorial bodies; principles of public partnership with territorial police bodies; interaction of territorial police bodies with other authorities and local self-government.

It is determined that administrative procedures in the sphere of activity of territorial bodies of the National Police of Ukraine should be divided into: functional (their specificity is reflected through the competence of police bodies); internal organizational (based on the internal administration of the territorial bodies of the

National Police of Ukraine); personnel (express the specifics of the management of the service in the police – admission, transfer, dismissal, etc.);

A comparative analysis of foreign public administration of territorial police bodies of the EU member states has been carried out.

Legislation in the field of public administration of territorial bodies of the National Police of Ukraine has been improved, which should be aimed at expanding the system of internal organizational principles of the National Police of Ukraine, improving the quality of police services at the local level, creation of a scientific center for police training, formation and approval of general guidelines for organizing the activities of patrol police units, changing the mechanism of administrative detention by territorial bodies of the National Police, corresponding to the provisions of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms.

**Key words:** administrative activity, administrative-legal status, intra-organizational administration, methods, National policy of Ukraine, principle, procedures, public administration, forms.